

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 9Co/52/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4617206171
Dátum vydania rozhodnutia: 10. 10. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Ingrid Radošická Vallová
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2019:4617206171.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Ingrid Radošickej Vallovej a členiek senátu JUDr. Kataríny Marčekovej a Mgr. Andrey Szombathovej-Polákovej, v právnej veci žalobcu: Prvá stavebná sporiteľňa, a. s., Bratislava, Bajkalská 30, IČO: 31 335 004, proti žalovanému: F. H., nar. XX. XX. XXXX, bytom Y., X. XXXX/X, adresa na doručovanie: J., K. XXX/XX, o zaplatenie 19.868,70 eura, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Topoľčany zo dňa 14. septembra 2018 č. k. 4Csp/195/2017-117 v zamietajúcom výroku, ako aj vo výroku o splatnosti priznanej sumy takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom zamietajúcom výroku **p o t v r d z u j e .**

Vo vyhovujúcom výroku týkajúcom sa zročnosti priznanej sumy 18.915,18 eura a **vo výroku o náhrade trov konania rozsudok súdu prvej inštancie z r u š u j e** a vec mu vracia na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi sumu 18.915,18 eura v splátkach po 120 eur mesačne s účinnosťou od prvého dňa v mesiaci nasledujúceho po právoplatnosti rozsudku až do zaplatenia pod následkom straty výhody splátok. Druhým výrokom žalobu vo zvyšku zamietol a o trovách konania rozhodol tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania v rozsahu 90%, o výške ktorých rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením po právoplatnosti rozsudku. Po právnej stránke svoje rozhodnutie odôvodnil ust. § 497 Obchodného zákonníka, § 52 ods. 2 až 4, § 546, § 548 ods. 1 a § 550 Občianskeho zákonníka, ako aj vykonaným dokazovaním.

1.1. Na základe vykonaného dokazovania zistil, že žalobca dňa 15. 04. 2011 uzavrel s dlžníkom F.. O. G. a žalovaným ako ručiteľom zmluvu o medziúvere a stavebnom - spotrebiteľskom úvere, na základe ktorej bol dlžníkovi poskytnutý medziúver vo výške 19.500 eur a dlžník sa zaviazal splácať splátky na účet stavebného sporenia, splácať úroky za poskytnutý medziúver a súčasne platiť poplatok za poistenie úveru. Úroková sadzba medziúveru bola fixne stanovená na dobu 5 rokov vo výške 6,59% ročne a RPMN predstavovala 7,51%. Keďže dlžník úver riadne a včas neplatil, žalobca listom zo dňa 26. 10. 2015 oznámil vyhlásenie mimoriadnej splatnosti celého úveru a zároveň vyzval dlžníka na vrátenie celej sumy, vrátane príslušenstva, ktorá ku dňu 26. 10. 2015 predstavovala 19.185,18 eura. Uvedené oznámenie bolo doručené zároveň aj žalovanému ako ručiteľovi. Na základe výzvy dlžník zaplatil časť pohľadávky splátkami, a to dňa 26. 01. 2016 vo výške 250 eur, 29. 02. 2016 vo výške 180 eur a po vyhlásení konkurzu na majetok dlžníka boli zaplatené ďalšie dve splátky po 300 eur, a to v dňoch 24. 10. 2016 a 18. 04. 2017. Žalobca si uplatnil svoju pohľadávku voči žalovanému ako ručiteľovi vo výške 19.868,70 eura, čo predstavuje výšku pohľadávky ku dňu 27. 10. 2017 a táto pozostáva z istiny vo výške 17.246,19 eura, nezaplatených úrokov za úver vo výške 1.475,51 eura (uvedená suma pozostáva z nezaplatených

úrokov od 26. 10. 2015 vo výške 521,99 eura a z nezaplatených úrokov spolu vo výške 953,52 eura za obdobie od 27. 10. 2015 do 15. 08. 2016), nezaplatených poplatkov za poistenie úveru vo výške 23,40 eura, nezaplatených ostatných poplatkov vo výške 363,60 eura a z nezaplatených úrokov z omeškania vo výške 760 eur za obdobie od 27. 10. 2015 do 15. 08. 2016.

1.2. Na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že žaloba na zaplatenie sumy 19.868,70 eura je podaná dôvodne, i keď nie v celom rozsahu. Je nesporné, že dlžník uzavrel zmluvu o poskytnutí medziúveru a stavebného spotrebiteľského úveru na sumu 19.500 eur, pričom túto sa zaviazal splácať spolu so splátkami stavebného sporenia, avšak dohodnuté podmienky nedodrжал, a preto došlo dňom 26. 10. 2015 k vyhláseniu mimoriadnej splatnosti úveru. Žalovaný je ručiteľom na pohľadávke žalobcu, a teda je zaviazaný uspokojiť pohľadávku, až ju neuspokojí dlžník. Zmluvu o medziúveru a stavebnom - spotrebiteľskom úvere vyhodnotil s poukazom na ust. § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka za spotrebiteľskú, aj keby sa inak mali použiť normy obchodného práva. V uvedenej zmluve žalovaný ako ručiteľ písomným vyhlásením zobral na seba voči žalobcovi ako veriteľovi povinnosť, ak však jeho pohľadávku neuspokojí dlžník Ing. G., ručiteľovi vzniká povinnosť plniť dlh, ak ho nespĺnil dlžník, hoci ho na to veriteľ písomne vyzval. Z predložených dokladov je nesporné, že žalobca listom zo dňa 26. 10. 2015 oznámil dlžníkovi mimoriadnu splatnosť úveru a zároveň ho vyzval na vrátenie celej dlžnej sumy vrátane príslušenstva vo výške 19.185,18 eura a uvedenú písomnú výzvu zároveň doručil dlžníkovi ako ručiteľovi. Oprávnenie žalobcu na vymáhanie pohľadávky od ručiteľa vyplýva z ust. § 548 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ako aj z ust. § 27 zák. č. 7/2005 Z. z., keďže na majetok dlžníka bol vyhlásený konkurz. Žalovaný samotnú výšku pohľadávky nerozporoval, a teda s poukazom na ust. § 151 ods. 1 CSP je potrebné skutkové tvrdenia žalobcu ohľadom výšky pohľadávky považovať za nesporné. Pri rozhodovaní o nároku žalobcu súd však zistil, že tento si v rámci uplatnenej pohľadávky vyčíslil aj úroky za úver vo výške 1.475,51 eura, z čoho úroky do vyhlásenia mimoriadnej splatnosti, t. j. do 26. 10. 2015 predstavovali sumu 521,99 eura a zvyšok v sume 953,52 eura sú úroky vyčíslené za obdobie od 27. 10. 2015 do 15. 08. 2016, t. j. za obdobie po vyhlásení mimoriadnej splatnosti úveru. V tejto časti súd poukazuje na súčasnú rozhodovaciu prax súdov, podľa ktorej sa po vyhlásení celého úveru za splatný tento ďalej neúročí, a teda žalobcovi po zosplatnení úveru už nepatria dojednané úroky. V tomto smere je potrebné vychádzať z charakteristiky úverového vzťahu, ktorý z dôvodu uzatvorenia zmluvy o úvere u veriteľa nastáva stav absencie poskytnutej sumy vracanej postupne v splátkach, za čo mu prináleží zmluvne dohodnutý úrok ako cena peňazí predstavujúca odplatu za nemožnosť veriteľa a počas trvania zmluvného vzťahu s listinou úveru nakladať a dosahovať zisk. Zosplatnením teda nastáva stav, keď veriteľ má právo získať okamžite celú sumu späť požičených peňažných prostriedkov, v dôsledku čoho na jeho strane odpadá obmedzenie jeho práv na dispozíciu s istinou úveru a možnosti produkovať zisk. Na druhej strane, dlžník stráca právo mať peňažné prostriedky poskytnuté veriteľom, tieto užívať a splácať v splátkach a vzniká mu nová povinnosť ich vrátiť v celom rozsahu veriteľovi spolu s kapitalizovaným úrokom do zosplatnenia. V prípade, ak si túto povinnosť nespĺní, veriteľ má možnosť zosplatnenú pohľadávku vymáhať spolu s úrokom z omeškania ako zákonnou sankciou za nesplnenie povinnosti. Úrok ako odplatné plnenie preto je možné spájať len so stavom oprávneného držania peňažných prostriedkov, za čo možno považovať len stav do zosplatnenia celého úveru, keďže zosplatnením úver dlžník stráca právo držby požičanej sumy. Je tak len na vôli veriteľa, či k využitiu inštitútu zosplatnenia úveru pristúpi, alebo nie. V tejto súvislosti nemožno tiež opomenúť, že zosplatnenie je právnym úkonom, ktorým sa mení hlavný úverový vzťah, pričom úverový vzťah je voči nemu vzťahom akcesorickým, ktorý zaniká spolu so zánikom hlavného záväzku (rozsudok KS v Nitre sp. zn. 6Co/50/2017 z 13. 12. 2017, rozhodnutie NS SR sp. zn. 4Obo 143/1998, uznesenie ÚS SR sp. zn. IV. ÚS 476/2012 zo dňa 18. 09. 2012 a ďalšie). Z uvedeného dôvodu súd dospel k záveru, že žalobcovi nie je možné priznať časť vyrubených úrokov za úver vo výške 953,52 eura, čo predstavuje vyčíslené úroky za obdobie po vyhlásení mimoriadnej splatnosti úveru, t. j. po 26. 10. 2015 a s vyčísleným úrokom mu bolo možné priznať len úroky v sume 521,99 eura za obdobie do 26. 10. 2015. Súd preto rozhodol tak, že zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi sumu 18.915,18 eura a do zvyšku sumy 953,52 eura žalobu ako nedôvodnú zamietol. Zároveň umožnil žalovanému na základe jeho žiadosti zaplatiť dlh v splátkach po 120 eur mesačne, keďže žalovaný nie je schopný zaplatiť pohľadávku v hotovosti a podľa názoru súdu, lehota splatnosti pohľadávky v dôsledku povolenia týchto splátok je primeraná lehote, v ktorej by mal byť medziúver dlžníkom splatený a nie je vinou žalovaného, že došlo k tomu, že dlžník dlh riadne nespĺnal a žalobca si musel pohľadávku uplatniť voči ručiteľovi.

1.3. O náhrade trov konania súd rozhodol podľa § 255 ods. 2 CSP tak, že náhradu trov konania pomerne rozdelil podľa úspechu strán v konaní, pričom žalobca mal úspech do výšky 95% a žalovaný do výšky

5%, a teda rozdiel 90% predstavuje čistý úspech žalobcu, ktorému priznal nárok na náhradu trov konania v tejto výške s tým, že podľa § 262 ods. 2 CSP o výške náhrady trov konania rozhodne samostatným uznesením súdny úradník po právoplatnosti rozsudku.

2. Rozsudok súdu prvej inštancie v jeho zamietajúcom výroku, v jeho vyhovujúcom výroku v časti zročnosti a v jeho napadnutom výroku napadol v zákonnej lehote odvolaním žalobca, ktorý sa domáhal jeho zmeny tak, že odvolací súd žalovanému uloží povinnosť zaplatiť mu sumu 953,52 eura do troch dní od právoplatnosti rozsudku a vo výroku o povolení splátok rozsudok súdu prvej inštancie zmení tak, že uloženú povinnosť zaviazá žalovaného zaplatiť do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. O náhrade trov konania navrhol rozhodnúť tak, že žalobcovi sa priznáva nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100% a v rovnakom rozsahu žiadal priznať aj nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Nesúhlasil s názorom súdu prvej inštancie, že úrok ako odplatené plnenie je možné spájať len so stavom oprávneného držania peňažných prostriedkov, za čo možno považovať len stav do zosplatnenia celého úveru, keď zosplatnením úveru dlžník stráca právo držby požičanej sumy. Skutočnosť, že má právo požiadať vrátené finančné prostriedky jednorazovo, ešte neznamená, že mu aj budú vrátené. Nakladať s finančnými prostriedkami a tvoriť z nich zisk môže až po tom, čo mu budú finančné prostriedky skutočne vrátené, nakoľko obchodovať s právom požadovať nejaké finančné prostriedky sa nedá. Poukázal na ust. § 497 Obchodného zákonníka, ako aj na ust. § 502 ods. 1 Obchodného zákonníka. Podľa jeho názoru, nárok veriteľa na úroky za úver až do momentu skutočného vrátenia poskytnutých finančných prostriedkov vyplýva z analogického výkladu k ust. § 503 ods. 3 Obchodného zákonníka. Podľa tohto ustanovenia, ak dlžník vráti peňažné prostriedky skôr než bolo dohodnuté, je povinný platiť úroky len do momentu vrátenia peňažných prostriedkov. Je preto podľa jeho názoru nepochybné, že povinnosť dlžníka platiť dohodnutý úrok za úver zaniká až úplným vrátením toho, čo dlžník od veriteľa dostal, a teda zánik povinnosti platiť dohodnutý úrok je viazaná na okamih skutočného vrátenia finančných prostriedkov veriteľovi. Takýto názor podľa jeho názoru jednoznačne podporuje aj funkcia úroku ako odplaty za prenechanie finančných prostriedkov veriteľovi dlžníkovi. Rovnaký nárok veriteľa na požadovanie úrokov za úver až do skutočného vrátenia istiny je vyjadrený aj v § 13 ods. 3 zák. č. 129/2010 Z. z. V opačnom prípade, až do momentu skutočného vrátenia finančných prostriedkov by dlžník užíval poskytnuté finančné prostriedky, resp. to, čo za ne dostal, bezodplatne. To by bolo v rozpore s účelom a ekonomickou funkciou úroku ako odplaty za prenechanie finančných prostriedkov. Podľa jeho názoru, akékoľvek konanie, ktoré porušuje povinnosť a spôsobuje tým výhodu v rozpore s dobrými mravmi a bezpochyby, je v rozpore s účelom právnych predpisov vzťahujúcich sa na daný právny vzťah. Poukázal na rozsudok KS v Prešove zo dňa 14. 06. 2018 č. k. 14Co/20/2017-149, ďalej na rozsudok KS v Nitre zo dňa 21. 08. 2018 sp. zn. 12Co/71/2017, ďalej na rozsudok KS v Košiciach zo dňa 11. 01. 2018 sp. zn. 5Co/237/2017. Na opodstatnenosť jeho nároku požadovať úrok za úver až do doby skutočného vrátenia poskytnutých finančných prostriedkov poukázal aj na ďalšiu rozhodovaciu prax súdov, ktoré rozhodnutia vymedzil vo svojom odvolaní.

2.1. Za nesprávnu považoval aj časť výroku, ktorou súd umožnil žalovanému uloženú povinnosť plniť v mesačných splátkach vo výške 120 eur. Týmto súd prvej inštancie, aj jeho odôvodnením porušil jeho právo na spravodlivé konanie. Má za to, že je na mieste v prejednávanej veci určiť na plnenie lehotu dlhšiu ako určenú právnym predpisom, alebo stanoviť, že sa má plnenie vykonať v splátkach. Táto časť výroku rozhodnutia súdu však musí byť podložená zistením všetkých potrebných skutočností, ktoré by presvedčivo zdôvodnili záver súdu, že aj vzhľadom na povahu prejednávanej veci priznaný nárok a osobné pomery strán, je vhodné určiť na splnenie lehotu dlhšiu než 3 dni od právoplatnosti rozsudku alebo stanoviť, že peňažné plnenie sa môže stať v splátkach. Zároveň hodnotiaci úvaha súdu nemôže byť ľubovoľná. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku nie je zrejmé, ako sa súd prvej inštancie vysporiadal so všetkými okolnosťami, s ktorými pri rozhodovaní o povolení splátok sa vyporiadať má. Poukázal iba na žiadosť žalovaného s tvrdením, že žalovaný nie je schopný zaplatiť pohľadávku v hotovosti. Uviedol, že zaplatiť pohľadávku v hotovosti ani nežiadal, avšak možno konštatovať, že skutočnosť, že žalovaný nemá dostatok prostriedkov v hotovosti však z celého odôvodnenia rozsudku nevyplýva, že by súd mal takúto skutočnosť za preukázanú. Z vykonaného dokazovania nevyplývalo, že by ohľadom zistenia majetkových pomerov žalovaného bolo vykonané akékoľvek zisťovanie, už vôbec nie dokazovanie. Súd teda mohol pri povolení splátok vychádzať jedine z tvrdení žalovaného, ktorý na preukázanie svojich tvrdení nepredložil jediný dôkazný prostriedok. Takýto dôkazný prostriedok preukazujúci majetkové pomery žalovaného si súd nezabezpečil ani postupom podľa § 295 CSP. Navyše, rozsudok v časti povolenia splátok je nepreskúmateľný a zo strany súdu prvej inštancie svojvoľný.

2.2. Z rozhodovacej praxe súdov (napr. uznesenie KS v Košiciach zo dňa 29. 12. 2015 č. k. 3Cob/22/2015-56, rozsudok KS v Trnave zo dňa 20. 09. 2017 sp. zn. 11Co/324/2016, uznesenie KS v Nitre zo dňa 26. 04. 2017 č. k. 25Co/369/2016-59) vyplýva, že ak súd určí, že žalovaní majú povinnosť plniť mesačnými splátkami, súd pri určení výšky mesačnej splátky prihliada nielen na ekonomickú a sociálnu situáciu žalovaných, ale aj na výšku uloženej povinnosti a záujem žalobcu na splnení tejto povinnosti v primeranej dobe. Splátkami vo výške 120 eur by bola uložená povinnosť žalovaným plnená viac ako 13 rokov, čo určite nie je v súlade so zásadou splatenia splatného dlhu v primeranej dobe.

3. K podanému odvolaniu žalobcu sa písomne vyjadril žalovaný, ktorý navrhol rozsudok súdu prvej inštancie potvrdiť (ponechať rozhodnutie v pôvodnom stave a odvolanie žalobcu zamietnuť). Uvádza, či žalobca vôbec vie, akú výšku úveru si uplatňuje, keď žiadal rozdielne výšky súm úveru, keď najprv voči úpadcovi bol zosplatnený úver vo výške 18.864,61 eura, k 31. 10. 2016 si u správkyne úpadcu vyčíslil pohľadávku 20.268,70 eura a k 31. 12. 2017 bol úpadcovi zaslaný výpis zostatku úveru vo výške 19.868,71 eura. Pýtal sa, či je vôbec možné poprieť reálne existujúci úver na Slovensku a prehrať svoju žalobu voči reálne existujúcemu úveru, keď podľa informácie od správkyne žalobca svoju žalobu voči popretej pohľadávke správkyňou úpadcu na súde vyhral v máji 2017 - takže by mala byť ich pohľadávka uspokojená správkyňou z finančných prostriedkov úpadcu. Ako žalovaný je ochotný splácať uvedený úver mesačnými splátkami vo výške 120 eur a nie je schopný vyplatiť úver, ani trovy súdneho konania do troch dní, tak ako požaduje žalobca.

4. K vyjadreniu žalovaného žalobca uviedol, že žalovaný vo svojom vyjadrení neuviedol žiadne konkrétne tvrdenia, ktoré by odporovali odvolacím dôvodom podaného odvolania. Navrhol rozhodnúť v súlade s odvolacím návrhom.

5. Krajský súd v Nitre ako odvolací súd (§ 34 CSP) viazaný rozsahom a dôvodmi podaného odvolania žalobcu (§ 379 a § 380 ods. 1 CSP) prejednal vec bez nariadenia odvolacieho pojednávania s verejným vyhlásením rozsudku a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu proti rozsudku súdu prvej inštancie v jeho napadnutom zamietajúcom výroku je potrebné ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdiť a vo výroku týkajúcom sa zročnosti priznanej sumy 18.915,18 eura a vo výroku o náhrade trov konania rozsudok súdu prvej inštancie zrušiť a vrátiť vec na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

6. Predmetom konania je nárok žalobcu vyplývajúci z uzatvorenej Zmluvy o medziúvere a stavebnom - spotrebiteľskom úvere zo dňa 15. 04. 2011 s dlžníkom F. O. G., na základe ktorej bol dlžníkovi poskytnutý medziúver vo výške 19.500 eur, ktorý sa zaviazal dlžník splácať v mesačných splátkach na účet stavebného sporenia, vrátane úrokov za poskytnutý medziúver a súčasne platiť poplatok za poistenie úveru. Ročná úroková sadzba bola stanovená na fixnú dobu 5 rokov vo výške 6,59% ročne a RPMN 7,51%. Keďže dlžník úver riadne a včas nezaplatil, žalobca listom zo dňa 26. 10. 2015 vyhlásil mimoriadnu splatnosť celého úveru a k uvedenému dňu zároveň vyzval dlžníka na zaplatenie celej dlžnej sumy vrátane príslušenstva, ktorá ku dňu 26. 10. 2015 predstavovala sumu 19.185,18 eura. Uvedené oznámenie bolo písomne doručené a dané na vedomie aj žalovanému ako ručiteľovi predmetného úveru. Po zaplatení splátok uvedených vo vyššej časti tohto rozsudku si žalobca uplatnil na súde voči žalovanému ako ručiteľovi pohľadávku vo výške 19.868,70 eura, ktorá pozostáva k 27. 10. 2017 z istiny vo výške 17.246,19 eura, z nezaplatených úrokov za úver vo výške 1.475,51 eura, ktorá suma pozostáva z nezaplatených úrokov do 26. 10. 2015 (do vyhlásenia mimoriadnej splatnosti) sumu 521,99 eura a z nezaplatených úrokov spolu vo výške 953,52 eura za obdobie od 27. 10. 2015 do 15. 08. 2016, ako aj z nezaplatených poplatkov za poistenie úveru a ostatných poplatkov.

6.1. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom žalobe vyhovel a žalovaného zaviazal zaplatiť žalobcovi sumu 18.915,18 eura, pričom uvedená suma pozostáva z nezaplatenej istiny vo výške 17.246,19 eura a úroku do zosplatnenia úveru, t. j. do 26. 10. 2015 v sume 521,99 eura, čo spolu činí 18.915,18 eura. Uvedenú sumu súd povolil žalovanému splácať v 120-eurových mesačných splátkach od prvého dňa nasledujúceho po právoplatnosti rozsudku. Žalobu zamietol do sumy 953,52 eura, čo predstavuje uplatnený nárok na úroky vyčíslené po zosplatnení úveru.

6.2. Žalobca napadol odvolaním zamietajúci výrok rozsudku súdu prvej inštancie, ako aj zročnosť priznanej sumy, keď súd prvej inštancie povolil žalovanému zaplatiť priznanú sumu v 120-eurových

splátkach. Rozsudok súdu prvej inštancie do priznanej sumy vo výške 18.915,18 eura preto nadobudol právoplatnosť a nie je už predmetom ďalšieho prieskumu odvolacieho súdu.

7. Podstatným dôvodom podaného odvolania žalobcu proti rozsudku súdu prvej inštancie v jeho zamietajúcom výroku bol jeho nesúhlas s názorom súdu prvej inštancie, že dohodnuté zmluvné úroky z úveru patria žalobcovi len do splatnosti dlhu. Súd prvej inštancie zaujal názor, že po splatnosti dlhu nastupuje režim platenia úrokov z omeškania a povinnosť platiť dohodnuté úroky z úveru zaniká, pretože žalobca má právo na zaplatenie zmluvných úrokov len do vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru.

8. Z obsahu spisu je nesporné, že žalobca pri uzatváraní zmluvy o úvere vystupoval ako veriteľ, t. j. osoba, ktorá konala v rámci svojej podnikateľskej činnosti a žalovaný vystupoval ako spotrebiteľ, t. j. osoba, ktorá nekonala v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Je pritom nesporné, že predmetná zmluva o úvere má podobu štandardnej formulárovej zmluvy, ktorá je typická tým, že sa uzatvára vo viacerých prípadoch a spotrebiteľ spravidla jej obsah nemení, pričom na ďalšie všeobecné podmienky odkazuje. Spotrebiteľská zmluva je teda akákoľvek súkromnoprávna zmluva s uvedenými znakmi a to bez ohľadu na to, či je upravená v Občianskom, Obchodnom zákonníku alebo inom osobitnom zákone. Podľa predchádzajúceho zákona o spotrebiteľských úveroch č. 258/2001 Z. z., ako aj zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov v znení a doplnení niektorých zákonov je spotrebiteľským úverom dočasné poskytnutie peňažných prostriedkov na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere vo forme odloženej platby, pôžičky, úveru alebo v inej právnej forme. S poukazom na uvedené aj predmetnú zmluvu o stavebnom - spotrebiteľskom úvere je potrebné považovať svojou povahou za zmluvu spotrebiteľskú. Aplikáciou zásady *lex specialis derogata lex generalis*, t. j. pokiaľ špeciálny predpis obsahuje odlišnú právnu úpravu, má prednosť pred všeobecným zákonom, je špeciálnou právnou úpravou v prejednávanej veci zákon č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch, ako aj ust. § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka, upravujúce problematiku spotrebiteľského práva, ktorá má prednosť pred všeobecnou právnou úpravou, ktorou je v tomto prípade Obchodný zákonník, a preto je nevyhnutné posudzovať predmetný právny vzťah medzi stranami sporu podľa ustanovení Občianskeho zákonníka. Uvedené platí napriek tomu, že je nespochybniteľný názor žalobcu, že úver je tzv. absolútny obchod a že naň dopadá tretia časť Obchodného zákonníka. Zároveň vždy je potrebné mať na zreteli, že úverová zmluva vykazuje znaky spotrebiteľskej zmluvy, pričom v súlade s princípmi ochrany spotrebiteľa tu vyvstáva požiadavka, aby v prípade duplicitnej právnej úpravy rovnakých inštitútov súkromného práva bola aplikovaná právna úprava obsiahnutá v Občianskom zákonníku, a nie v Obchodnom zákonníku. Správnosť aplikácie občiansko-právnej úpravy, ktorá má zároveň spotrebiteľský charakter z ústavno-právneho hľadiska nespochybnuje ani Ústavný súd SR (uznesenie ÚS SR z 19. 06. 2013 sp. zn. I. ÚS 402/2013).

9. Pokiaľ žalobca tvrdí, že po zosplatení dlhu má nárok na dojednaný úrok, odvolací súd v tejto súvislosti poukazuje na aplikačnú prax súdov, ktorá sa otázkou priznania úrokov za úver po splatnosti, a teda, či popri úroku z omeškania a iných sankciách, tieto žalobcovi patria, už zaoberala. Najvyšší súd SR vo veci 4Obo 143/1998 uviedol, že dohodnuté úroky z poskytovaných prostriedkov patria len do splatnosti dlhu. Od splatnosti je dlžník v omeškani a musí platiť úroky z omeškania. Takýto záver Najvyššieho súdu SR je logický, pretože v opačnom prípade by na ťarchu spotrebiteľa dochádzalo k dvojnásobnému zaťaženiu, a to jednak v podobe úrokov z úveru, ako aj úrokov z omeškania, čo by spôsobovalo značnú nerovnováhu vo vzťahoch medzi účastníkmi. Uvedené rozhodnutie akceptoval i Ústavný súd SR vo veci sp. zn. IV. ÚS 476/2012 z 18. 09. 2012. K záveru súdov, že: „...pokiaľ veriteľ pristúpi k tomu, že považuje celý dlh za splatný (tzv. zosplatenie úveru), potom nastupuje režim platenia úrokov z omeškania, a nie úrokov z úveru“ ústavný súd nezistil existenciu takých skutočností, ktoré by nasvedčovali tomu, že by namietané rozhodnutie krajského súdu bolo možné považovať za svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené, keď krajský súd sa stotožnil s podrobne odôvodneným právnym názorom okresného súdu, jasne, zrozumiteľne a presvedčivo objasnil rozdiel, resp. vzťah medzi úrokmi z úveru a úrokmi z omeškania, ako aj otázku, prečo zmluvný úrok patrí sťažovateľke iba do splatnosti dlhu.

10. Pokiaľ žalobca vyhlásil splatnosť zostatku úveru s príslušenstvom k 26. 10. 2015, týmto svojím jednostranným právnym úkonom zásadne zmenil pôvodne dohodnutý úverový vzťah a zmluvné úroky a úroky z omeškania sú síce obe príslušenstvom pohľadávky, ale majú odlišné funkcie, keďže zmluvné úroky sú odmenou (cenou) za užívanie istiny a úroky z omeškania predstavujú zákonom stanovenú sankciu za omeškание s platením istiny, na rozdiel od zmluvných úrokov ich môže veriteľ požadovať, aj keď neboli dojednané. V tejto súvislosti je potrebné poukázať na základnú charakteristiku úverového

vzťahu, keď v dôsledku uzatvorenia zmluvy o úvere dochádza u veriteľa k stavu absencie požičanej sumy istiny, ktorá sa iba postupne v splátkach vracia, za čo mu prináleží zmluvne dojednaný úrok, ktorý predstavuje cenu peňazí, t. j. odplatu za to, že veriteľ počas trvania zmluvného vzťahu nemá istinu úveru v dispozícii a nemôže s ňou nakladať a produkovať zisk. Tento absentujúci zisk pokrýva veriteľovi práve úrok dojednaný v zmluve, ktorý je splácaný spolu so splátkami úveru.

11. V prípade, ak dôjde k predčasnemu alebo k mimoriadnemu zosplatneniu úveru na základe jednostranného úkonu veriteľa, v dôsledku ktorého dôjde k zmene pôvodného úverového vzťahu, vznikne (tak, ako sa stalo aj v danej veci u žalobcu) nárok na jednorazové vrátenie požičanej istiny úveru, vrátane úrokov kapitalizovaných ku dňu zosplatnenia úveru, to znamená, že veriteľ má právo získať okamžite celú sumu požičaných peňažných prostriedkov, v dôsledku čoho na jeho strane odpadá obmedzenie jeho práva na dispozíciu s istinou úveru, s ktorou môže disponovať. Tým teda stráca nárok veriteľa na úroky za požičané peňažné prostriedky od spotrebiteľa. Naproti tomu, v dôsledku tohto jednostranného právneho úkonu veriteľa, dlžník už nemá právny titul mať peňažné prostriedky u seba, a teda užívať a splácať ich postupne v splátkach a vznikne mu povinnosť uhradiť celú požičanú sumu spolu s kapitalizovaným úrokom ku dňu zosplatnenia. Pokiaľ si dlžník nesplní svoju povinnosť vrátiť požičané prostriedky, má veriteľ možnosť vymáhať si celú zosplatnenú pohľadávku (úver) a dlžník, ktorý nesplní povinnosť vrátiť zosplatnenú pohľadávku, sa dostáva do omeškania a je povinný uhradiť veriteľovi aj úrok z omeškania. V opačnom prípade by nastal nespravodlivý a ústavne nekonformný stav pre spotrebiteľa, ktorý by bol vystavený sankciám vynútenia povinnosti a plnenia a veriteľ by naďalej mal nárok na úroky zo zmluvy. Za takejto situácie by nastal stav, podľa ktorého by sa popreli účinky veriteľom vyvolanej zmeny obsahu záväzku a veriteľ by mal nárok na dohodnuté úroky, ako keby k zmene záväzku nedošlo.

Podľa názoru odvolacieho súdu, len do oprávnenej držby požičaných finančných prostriedkov, a teda do mimoriadneho zosplatnenia celého úveru v danej veci bolo možné požadovať úrok z úveru a po zosplatnení pohľadávky má veriteľ (žalobca) právo iba na úrok z omeškania a nemá už nárok na zmluvne dojednaný úrok. Nárok na úroky z úveru po jeho zosplatnení nevyplývajú ani zo zmluvného dojednanja strán sporu.

12. Odvolateľ v podanom odvolaní poukazuje na aktuálnu rozhodovaciu činnosť iných krajských súdov. V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že v zmysle čl. 2 základných princípov, na ktorých je postavený CSP, je potrebné pod ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít rozumieť rozhodnutia Ústavného súdu SR, Najvyššieho súdu SR, ako i Európskeho súdu pre ľudské práva a Súdneho dvora EÚ. To znamená, že rozhodnutia všeobecných súdov do pojmu ustálená rozhodovacia prax nespádajú. Odvolací súd preto poukazuje na rozhodnutie NS SR R 59/98, v zmysle ktorého veriteľovi patria dohodnuté zmluvné úroky z poskytnutých peňažných prostriedkov iba do splatnosti dlhu, resp. do predčasnej splatnosti; následne sa dlžník dostáva do omeškania a je povinný platiť už len úroky z omeškania. Takýto záver vyplýva aj z rozhodnutia NS SR sp. zn. 4 Obo 143/98.

Odvolací súd si je pritom vedomý, že súdna prax v otázke nároku na úroky z úveru za čas po jeho predčasnem zosplatnení nie je jednotná, o čom svedčia i žalobcom v odvolaní poukázané rozhodnutia krajských súdov, avšak v tejto otázke sa odvolací súd s poukazom na vyššie uvedenú argumentáciu prikláňa k opačnému názoru a dlhodobo vo svojej rozhodovacej činnosti zastáva právny záver, že veriteľovi patria úroky z úveru len za čas do splatnosti dlhu (obdobný názor vyslovil aj KS v Trenčíne v rozhodnutí zo dňa 16. 08. 2018 sp. zn. 19Co/81/2018, či rozsudok KS v Žiline zo dňa 18. 11. 2014 sp. zn. 5Co/530/2014).

13. Žalobca napadol odvolaním aj rozsudok súdu prvej inštancie v jeho vyhovujúcom výroku v časti, ktorou súd povolil splácať priznanú sumu žalovanému v 120-eurových mesačných splátkach, pričom sa domáhal zmeny rozsudku súdu prvej inštancie v časti zročnosti priznanej sumy a zaviazania žalovaného zaplatiť mu priznanú sumu v lehote troch dní od právoplatnosti rozsudku.

13.1. Podľa § 232 odsek 3 CSP lehota na plnenie je tri dni a plynie odo dňa právoplatnosti rozsudku. Súd môže v odôvodnených prípadoch určiť dlhšiu lehotu.

Z citovaného ustanovenia vyplýva, že lehota na plnenie (tzv. paričná lehota) je tri dni a plynie od právoplatnosti rozsudku. Lehota na plnenie môže byť rozhodnutím súdu predĺžená, ak to odôvodňujú konkrétne okolnosti prípadu, spravidla v prípadoch, keď je splnenie uloženej povinnosti v lehote troch

dní objektivne nemožné. Predĺženie paričnej lehoty musí súd vždy odôvodniť v odôvodnení rozsudku. Súd môže povoliť plnenie v splátkach, v ktorých výšku a podmienky zročnosti určí, pričom z hľadiska úvahy súdu je smerodajné, či má žalovanému, ktorého povinnosť určil, priznať výhodu splátok, a to najmä s ohľadom na výšku priznaného plnenia a platobnú schopnosť žalovaného. Aj v konaní prejavovaná snaha o splnenie záväzku môže viesť žalobcu domáhať sa plnenia v lehote troch dní, pričom je potrebné zohľadniť, či by v prípade neumožnenia plniť v jednotlivých splátkach nebolo v riešenom prípade, vzhľadom na sociálne pomery žalovaného, príliš ťaživé.

V tejto súvislosti je potrebné súhlasiť s názorom vysloveným žalobcom v podanom odvolaní, že v prípade, ak súd povolí zaplatiť priznanú sumu v splátkach, musí byť takéto rozhodnutie súdu podložené zistením všetkých potrebných okolností, ktoré by presvedčivo zdôvodnil, a zároveň prihliadol na povahu prejednávanej veci, výšku priznaného nároku, ako aj osobné pomery strán, pričom takéto hodnotiacia úvaha súdu nemôže byť ľubovoľná.

Žalovaný sa v konaní bránil iba tou skutočnosťou, že pohľadávku by mohol zaplatiť len v splátkach po 120 eur mesačne, pričom na preukázanie svojich finančných a majetkových pomerov nepredložil súdu žiaden dôkaz. Vychádzajúc z obsahu spisu, žiaden dôkaz o majetkových pomeroch žalovaného si nezabezpečil ani súd, a tak nezískal spoľahlivý podklad pre svoje rozhodnutie o povolení zaplatiť priznanú sumu v splátkach.

Za správny považoval odvolací súd aj názor žalobcu v podanom odvolaní, že žalovaný, ktorý je ručiteľom hlavného záväzku dlžníka a ktorú skutočnosť súd vyhodnotil tak, že nezavinil nesplácanie dlhu, a preto mu povolil možnosť zaplatiť priznanú sumu v splátkach, nemá právnu relevanciu vo vzťahu k povoleným splátkam.

14. Povinnosťou súdu prvej inštancie bude opätovne rozhodnúť o zročnosti priznanej sumy 18.915,18 eura a v prípade, že povolí žalovanému zaplatiť priznanú sumu v splátkach, je povinný svoje rozhodnutie i náležite odôvodniť tak, aby jeho záver bol presvedčivý a jednoznačne z neho vyplývalo, prečo súd prvej inštancie v zmysle § 232 ods. 3 CSP považoval daný prípad za odôvodnený a určil dlhšiu lehotu na plnenie, príp. povolil plnenie v opakujúcich splátkach. Pokiaľ súd prvej inštancie sa v dôvodoch svojho rozhodnutia pri povolení splátok obmedzil len na dôvody uvedené žalovaným v jeho výpovedi, bez doloženia dôkazu o jeho osobných a majetkových pomeroch, je potrebné takéto rozhodnutie považovať za nepreskúmateľné pre nedostatok odôvodnenia a zakladá odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. b/ CSP.

Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v jeho zamietajúcom výroku podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil, vo vyhovujúcom výroku týkajúcom sa zročnosti priznanej sumy a závisiacom výroku o náhrade trov konania podľa § 389 ods. 1 písm. b/ CSP zrušil a vrátil mu vec v rozsahu zrušenia na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

Toto rozhodnutie prijal odvolací senát Krajského súdu v Nitre pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii.

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).